

Åtgärdsförslag för att stärka inrikes sjöfart och närsjöfart

Uppdaterad 16 september 2021

Område 1 – Målsättning för arbetet

1. Trafikverket tar fram ett förslag på tydlig målsättning för arbetet med överflyttning till järnväg och sjöfart.

Status: Inledd

Kommentar: En diskussion förs med bland annat Trafikanalys om hur detta kan göras framför allt för att följas upp över tid.

2. Trafikverket tar fram lämpliga KPI:er för arbetet med regeringsuppdraget om nationell samordning för inrikes och närsjöfart.

Status: Inledd

Kommentar: En diskussion förs bland annat Trafikanalys om hur detta kan göras framför allt för att följas upp över tid.

Område 2 - Samråd och samverkan

3. Trafikverket kallar aktuella aktörer till ett högnivåmöte för utpekade områden med syfte att öka andel gods på sjöfart – Väner och Mälaren.

Status: Högnivåmötet hölls den 17 mars 2020. Arbetet inom ramen för en ny överenskommelse pågår och kommer slutredovisas i slutet av 2021. Arbetet med Mälarsjöfarten kommer att påbörjas under 2022.

Kommentar: Undertecknandet av Vänersjöfartsöverenskommelsen har ännu inte kunnat ske pga corona. Arbetet har pågått under 2020/21 i de tillsatta arbetsgrupperna. En slutredovisning från arbetsgrupperna kommer att genomföras i samband med högnivåmötet i slutet av 2021.

4. Trafikverket förstärker sjöfartens medverkan i Trafikverkets fora för näringslivssamverkan (är idag väldigt järnvägs- och väg tunga).

Status: Pågående. En kartläggning pågår.

Kommentar: De regionala godstransportråden ses nu över. I övrigt kommer någon grupp komma till för sjöfart och sedan ska sjöfart inkluderas i andra. Åtgärden ingår också i Trafikverkets färdplan för överflyttning.

5. Trafikverket fortsätter stödet till Maritimt Forum för sitt arbete som Short Sea Shipping Promotion Center (SPC) med sina varuägardialoger och som tar fram ett Short Sea Shipping Schedule.

Status: Maritimt forum har inom ramen för Trafikverkets stöd till ideella föreningar beviljats medel för åren 2018, 2019, 2020 och 2021, bland annat för genomförandet av varuägardialoger. Stödet har de senaste åren emellertid inte kunnat beviljas för alla de aktiviteter föreningen ansökt om. Ambitionsnivån har därför fått anpassas efter det.

Kommentar: Trafikverket behöver tillsammans med Maritimt Forum se över möjligheterna till långsiktig finansiering av Short Sea Shipping Promotion Center.

6. Trafikverket stödja horisontella samarbeten på initiativ av näringslivet med stöd av myndigheter, näringsliv, akademien samt SPC.

Status: Ett pågående arbete inom ramen för den nationella samordnarens uppdrag.

Kommentar: Här finns en tydlig koppling till regeringsuppdraget om "Uppdrag att utarbeta förslag om horisontella samarbeten och öppna data för ökad fyllnadsgrad" och samverkan sker mellan uppdragen.

7. SKR i samarbete med Trafikverket bjuder in hamnars ägare för att påbörja en diskussion runt hamnarnas roll, runt nya regelverk samt annan aktuell lagstiftning.

Status: SKR samlade hamnar och hamnägare vid ett möte den 16/1 2020 och där bestämdes att de kommer titta på ägarstyrning av hamnar i avsikt att ta fram en vägledning för detta.

Kommentar: SKR har beviljats medel av Trafikverket för projektet och arbetet inleds under 2021. Arbetet delas upp i två delar en del runt rent formella delar och en del runt best practice.

8. Trafikverket sammankallar trafikmyndigheterna för fortsatta månadsträffar i frågan.

Status: Samordning mellan myndigheterna för att underlätta överflyttning pågår.

Kommentar: Gruppen sammankallas regelbundet och frågorna följs upp systematiskt.

9. Trafikverket sammankallar den större myndighetsgruppen för uppdraget två gånger per år.

Status: Detta sker fortsatt. Ingår gör: Boverket, Energimyndigheten, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikverket, Vinnova, SKR och Hav- och Vattenmyndigheten.

Kommentar: Pågående. Gruppen utökas med Hav- och Vattenmyndigheten från och med hösten 2020 för att säkerställa att runt utsläpp till vatten kommer med i arbetet.

10. Trafikverket nyttjar sina regionala godstransportråd för att samverka på området.

Status: Ett arbete med att identifiera behovet regionalt pågår.

Kommentar: Denna åtgärd ingår i flera regeringsuppdrag, bland annat i den färdplan för överflyttning som Trafikverket tagit fram, och arbetet pågår.

Område 3 – Information och kunskapsspridning

11. Trafikverket genomför en halvtidskonferens 2021 av genomförandet av handlingsplanen för att stärka inrikes sjöfart och närsjöfart.

Status: Genomförs den 16/9 2021.

Kommentar: Genomförs den 16/9 med drygt 200 deltagare. En uppdaterad åtgärdslista av de 62-punkterna presenteras i samband med konferensen.

12. Trafikverket sprider information om forskning- och innovationsprojekt, testprojekt och annan information som kan skapa ökad kunskap om inrikes sjöfart. Detta görs genom hemsida och nyhetsbrev.

Status: Görs genom hela uppdraget.

13. Trafikverket och Sjöfartsverket följer aktivt de nya linjer/rutter/sjöfartsaktiviteter runt om i landet som påbörjas för att samla in information om brister och möjliggörande faktorer i enskilda projekt.

Status: Detta arbete pågår och sker i samverkan mellan transportmyndigheterna.

Kommentar: Ett antal möten har hållits mellan enskilda aktörer och Trafikverket, Transportstyrelsen samt Sjöfartsverket för att fånga upp sådant som enkelt kan åtgärdas men också sådant som kräver större förändringar. Den nationella samordnaren är kontaktperson in för dessa företag och att sammankalla gruppen.

14. Trafikverket, i samverkan med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen, samlar statistik och data om sjöfarten och dess utsläpp och miljö- och klimatpåverkan.

Status: Arbetet har inte påbörjats. Däremot pågår flera forskningsprojekt på området bland annat Havsmiljöinstitutet IVL.

Kommentar: För enskilda projekt bistår Trafikverket med beräkningar om miljö- och klimatnyttor med en överflyttning med stöd av beräkningsverktyg [NTMcalc](#). Ett mål hade varit att någon form av enkel snurra för detta.

Område 4 – Infrastruktur och planering

15. Boverket analyserar och vägleder kommunernas godsstrategiarbete. 15 % av kommunerna som svarat har en godsstrategi.

Status: En [vägledning för godstransporter i](#) fysisk planering har tagits fram och publicerats.

Kommentar: Boverket kan även fortsättningsvis bidra med kunskap runt godsfrågor i staden främst gällande behovet av att planera för sjöfart även i staden. Det finns tankar om att kartlägga hamn- och kajsituationerna i kommunernas översiktsplaner för att få fram en Sverigebild.

16. Trafikverket kommer att, i samråd med berörda parter, se över möjligheten att i samband med infrastrukturinvesteringar i farleder och i anslutningar till hamnar ställa krav på att en större andel av godset som idag kommer till och från hamnen med lastbil och järnväg också kommer med fartyg där så är möjligt. En sådan analys kommer att också innehålla rekommendationer om hur detta kan göras i hamnen baserat på redan tillämpad praxis i andra europeiska länder.

Status: Åtgärden testas i skarpt läge i samband med avsiktsförklaringen för genomförandet av Skandiaporten. I avsiktsförklaringen slås fast att: "Parterna är överens om att i samförstånd utreda och definiera målsättningar och åtgärder för att dels främja en överflyttning av gods till sjöfart och järnväg, dels minska den negativa lokala miljöpåverkan från sjöfarten och den tunga vägtrafiken till och från hamnens terminaler."

Kommentar: Avsiktsförklaringen har godkänts av Göteborgs Kommunfullmäktige i september 2020. Detta projekt behöver följas upp och utvärderas. Rutiner och processer för att säkerställa att denna fråga implementeras i framtida projekt ska tas fram.

17. Trafikverket ser över sina olika processer för infrastrukturplanering för att de ska i större omfattning analysera möjligheten att använda sjöfart (exempel anmälan om brister, i åtgärdsvalsstudier, bättre förberedelser för åtgärder som får stöd av TEN-T).

Status: Dessa åtgärder ingår i den färdplan för överflyttning av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart som Trafikverket publicerade 2020.

Kommentar: Dessa åtgärder ska fångas in i Trafikverkets normala rutiner och processer. Vad gäller statusen i hamnarnas egna anläggningar finns en del information tillgänglig den enkät som genomförts inom tilläggsuppdraget om hamnar.

18. Trafikverket utreder och identifierar, i samråd med andra aktörer, vilka ytor, stickspår m.m. som kräver förbättringar för att möjliggöra överflyttning och som ägs av kommun/hamn samt hur dessa kan finansieras.

Status: Vad gäller statusen i hamnarnas egna anläggningar finns en del information tillgänglig den enkät som genomförts inom tilläggsuppdraget om hamnar. Det är tydligt att många hamnar ser behov av att åtgärda denna typ av brister i egen anläggning.

Kommentar: Det är tydligt att denna typ av brister inte alltid åtgärdas med medel från de stödsystem som finns idag (stadsmiljöavtal gods, näringslivspott järnväg).

19. Sjöfartsverket inventerar och fastställer, om medel medges, status och åtgärdsbehov för mindre lastageplatser i hamnar.

Status: Sjöfartsverket har inventerat detta och dokumenterat status och åtgärdsbehov.

Kommentar: Klar.

20. Sjöfartsverket fortsätter sin insats för sjömätning vilket ger grund för digitalisering samt optimering av farleder.

Status: Projekt OSKAR genomförs 2020 till 2023 i samarbete med Sjöfartsverket, VTI och Linköpings universitet (med finansiering av Trafikverkets forskningsfond) i syfte att ta fram ett verktyg för ruttoptimering i skärgårdsmiljö. Projekt är nu uppstartat och sjömätning är genomförd i Göteborgs södra skärgård. Första leverans av data för användning till framtagning av ruttoptimeringsverktyget är gjord. Sjöfartsverket har tagit beslut om sjögeografiska strategin som ger en inriktning gällande utveckling av S-100 produkter och sjömätning.

Kommentar: Enligt plan kommer kustnära sjömätningar slutföras 2037. Planen bygger på att Baltica ersätts av Johan Månsson säsongen 2022 och att övriga befintliga enheter kvarstår.

21. Sjöfartsverket fortsätter sitt arbete med att förbättra tillgängligheten för lotsning.

Status: Arbetet pågår. Sjöfartsverket har många åtgärder inom ramen för detta. Covid-19 har haft mycket stor påverkan på lotsningsorganisationen och högt fokus på operativ verksamhet har begränsat resurser och möjligheter för verksamhetsutveckling.

Kommentar: Sjöfartsverket har ett stort antal insatser på området bland annat:

- arbete med ny lotsutbildning i samarbete med sjöbefälsskolorna samt i dialog med branschen pågår men begränsad pga av covid ,
- ny rekryteringsprocess framtagna som minskar ledtider i rekrytering samt arbete med att effektivisera av den interna lotsutbildningen pågår.
- ett projekt "Navigationsstöd från land" som på längre sikt kan vara ett hjälpmedel som möjliggör ökad lotsdispens etc,
- nytt mätetal och mätredskap för servicegrad framtagit. Denna mäts fortlöpande och handlingsplaner och insatser för att öka denna är under arbete.
- branschråd och fördjupad dialog med branschen och kunderna pågår,
- samarbete med Transportstyrelsen kring ny lotsningsföreskrift pågår.

Område 5 – Staten som offentlig aktör

22. Trafikverket kommer att i sina upphandlingar av byggen och infrastrukturprojekt, där så är logistiskt möjligt och miljömässigt fördelaktigt, alltid se över möjligheten att i dessa använda sjöfart som ett alternativt transportmedel för byggnadsmassor. En vägledning för hur så kan ske kommer att tas fram av Trafikverket vilken också kan nyttjas för andra aktörer.

Status: Arbetet inom Trafikverket att som offentlig aktör göra detta pågår. Vad gäller den vägledning som ska tas fram lutar vi oss mot den forskningsstudie [Hållbar inlandssjöfart i Sverige: offentlig upphandling som effektivt styrmedel?](#)

Kommentar: En förnyad upphandling har just skett i Förbifart Stockholm projektet. Diskussion pågår runt kommande massahantering i samband med projektet Ostlänken.

23. Trafikverkets arbete med att ställa om Färjerederiets färjor till 2045, kallad vision 2045, ska spridas till andra aktörer för att öka kunskapen hos andra samt arbetet om görs inom Sjöfartsverkets rederiverksamhet för en Fossilfri Flotta.

Status: Ett första möte hölls 2019. Temat för dagen var då: Uppföljning workshop om sjöfartens klimatomställning och hade ett stort antal deltagare från både offentlig sektor och privat sektor inom inrikes sjöfart. Ett andra möte är planerat för 2020 det är dock försenat på grund av corona.

Område 6 – Regelutveckling och tillämpning av regler

24. Transportstyrelsen beslutar om ett regelverk för riskbaserad lotsning.

Status: Transportstyrelsen har skickat ut ett första förslag på remiss om riskbaserad lotsplikt.

Kommentar: Eventuella förändringar i regelförslaget kommer att omremitteras.

25. Transportstyrelsen deltar i det internationellt regelarbetet och driver, när så är lämpligt, arbetet med funktionsbaserade/målbaserade regler inom EU och globalt.

Status: Detta är ett arbete som pågår hos Transportstyrelsen.

Kommentar:

26. Trafikverket kommer att inom ramen för befintliga regelverk ta större hänsyn till möjligheten att nyttja befintliga transporter på fartyg eller järnväg innan dispens för bredare, längre och tyngre fordon medges för vägtransport. Konsekvenser såsom påverkan på priset på och tillgången till transporter för näringslivet samt klimat- och miljönytta av ett sådant förslag kommer analyseras.

Status: Detta gäller idag för vindkraftsverk där dessa ska gå till närmsta hamn, arbetet med att införa detta pågår på Trafikverket.

Kommentar: Vi ser ett stort intresse för att ta mer skrymmande last på sjöfart både från andra länder men också i inrikes sjöfart.

27. Transportstyrelsen bistår, så långt, behov och resurser medger, regeringskansliet med de åtgärder som återstår inom ramen för regelförenklingsutredningen exempelvis vad gäller: särskild ordning för de fartyg som bareboat-chartrats till en svensk redare eller från en svensk redare, samt införa en särskild del i fartygsregistret för in för pråmar och flytande utrustning, vilket även kräver lagstiftningsåtgärder.

28. Transportstyrelsen kommer inom sin marknadsövervakning att se över fler områden såsom autonom sjöfart, hamnar m.m.

Status: Arbetet pågår inom olika områden. Bland annat har följande ämnen behandlats: [smarta fartyg](#), [hur sjöfartsmarknaden påverkats av covid-19](#), [sjömännens arbets- och levnadsvillkor](#), kustfartstillstånd och hur rederiers finansiella möjligheter att ställa om till en grönare sjöfart.

Kommentar: Den nya hamnförordningen kommer innebära viss del nya bevakningsområden för Transportstyrelsen. De presenterade dessa vid mötet med hamnar som ordnades av SKR.

29. Transportstyrelsen arbetar med regelförenkling av fartygs registrering (ex. för pråmar) samt arbetet med one-stop shop.

Status: Pågår i den mån resurser tillåter.

Kommentar: Vad avser regelförenkling och framför allt pråmar inväntar Transportstyrelsen att regeringskansliet ska utreda frågan ytterligare. Inflaggningslotsen vid Transportstyrelsen jobbar med on-stop-shop genom att t.ex. facilitera redarens väg genom myndigheten och kontakter med andra myndigheter vid behov.

30. Trafikverket att i samråd med Transportstyrelsen och Sjöfartsverket ser över metoden för konsekvensutredningar så att de i större utsträckning tar hänsyn till hur avgifter och regler påverkar överflyttning av gods.

Status: Arbetet med att ta fram relevanta siffror och tal har gjorts bland annat i av VTI genom rapporten "[Konkurrensytta land-sjö. Vilken potential finns för överflyttning till sjöfart?](#)" Vidare arbete pågår i andra projekt men någon mer generell vägledning har inte tagits fram.

Kommentar: Detta är en viktig fråga att också överflyttning belyses i konsekvensanalyserna när avgifter och regler tas fram.

31. Transportstyrelsen ser, när resurser medger, över fartområdet "inre fart" för att stärka det mindre tonnagets möjlighet att bedriva trafik längs med hela Sveriges kust.

Status: Omhändertas framöver i den mån det är möjligt ur resurssynpunkt. För närvarande prioriteras implementeringen av vattenskoterregleringen där krav på förarbevis införs 2022, varför åtgärden tidigast kan påbörjas under 2023.

32. Transportstyrelsen ser, när resurser medger, över möjligheten att teckna ömsesidiga avtal med vissa länder för att möjliggöra en utökad närsjöfartstrafik.

Status: Delvis omhändertagande genom redovisningen av regeringsuppdraget [Specialsjöfart](#) – Förutsättningar för och konsekvenserna av att sluta ömsesidiga bilaterala närfartsavtal i syfte att möjliggöra utvecklingen av specialsjöfarten under svensk flagg.

Kommentar: Inväntar återkoppling och styrsignal från Regeringskansliet.

33. Transportstyrelsen följer upp varför fartyg flaggas in i och ut ur fartygsregistret i samband med in- och utflaggning (enkät) för att bättre kunna verka för fler svenskregistrerade fartyg.

Kommentar: Transportstyrelsen arbetar med att ta fram en enkät att skicka ut i samband med slutförda inflaggningar och nyregistreringar av fartyg, där en del av syftet med enkäten är att få information om vilka överväganden som gjorts i samband med val av flagga.

34. Transportstyrelsen, Sjöfartsverket fortsätter att arbeta för förenklad rapportering i EU:s single window system och andra forum.

Status: Arbetet pågår kontinuerligt.

35. Sjöfartsverket utreder möjligheten att minimera och digitalisera rapportering för inrikes transporter.

Status: Arbetet kommer prioriteras när mer resurser avdelas.

36. Sjöfartsverket bevakar lokala sjöfartsfrågor i samband med remisser enl. plan- och bygglagen för att möjliggöra att sjöfartens intressen kommer med.

Status: Arbetet är prioriterat hos Sjöfartsverket och de har också tagit initiativ till att delta i en vägledning som tas fram hos Naturvårdsverket vad gäller miljö tillstånd enligt Miljöbalken.

Område 7 – Energieffektiv sjöfart

37. Transportstyrelsen verkar i internationell samverkan för minskade utsläpp från sjöfarten och luftfarten (IMO, ICAO) inkl. att verkar för långsiktiga spelregler vad gäller bränslen.

Status: Det är ett pågående arbete.

38. Energimyndigheten, Trafikverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, mfl. fortsätter verka inom ramen för uppdraget - Strategisk plan för omställning av transportsektorn till fossilfrihet (SOFT) med särskilt fokus på de åtgärder som ännu inte åtgärdats.

Status: SOFT arbetet är avslutat. Trafikanalys har tagit initiativ till en myndighetsgemensam arbetsgrupp som kallas SIKT som har haft sitt första möte. Arbetet kommer också att omfattas av det nya uppdraget till Trafikanalys att ta fram underlag med analyser och förslag som leder till transportsektorns klimatomställning där dessa myndigheter ingår. I arbetet kommer en grupp för sjöfartsfrågor etableras där även Sjöfartsverket ingår. Vidare ryms frågan om överflyttning inom ramen för arbetsgruppen om transporteffektivt samhälle.

Kommentar: Fortsätter i annan form

39. Trafikverket utreder i samråd med andra myndigheter hur klimat- och miljömålskraven i Miljöbalken påverkar frågan om överflyttning både som möjliggöra och som ev. hinder (jmf om krav på pråm vid byggnation i Stockholm samt vissa tak för gods i hamnar).

Status: Ett arbete ska inledas hos Trafikverket och är planerat för 2021.

Kommentar: Arbetet har inte påbörjats. Fokus bör inledningsvis ligga på mindre kajer och omlastningsytor.

40. Trafikverket inleder dialog med Sveriges Hamnar om arbetet med miljöstyrning i hamnarna om och hur dessa kan samordnas med miljöstyrning i de statliga farledsavgifterna för att få maximal effekt.

Status: Arbetet har inletts med en översyn över vad som sker i andra länder och inom HELCOM. IVL har också tittat på miljöstyrning i hamnar. Vidare håller Sjöfartsverket på en större översyn över framtidens farledsavgifter och styrningen för detta.

Kommentar: Sjöfartsverket har ett pågående projekt för framtidens farledsavgifter och inom ramen för det sker samverkan med bland annat Sveriges hamnar med den gemensamma ambitionen att hitta miljöincitament (avgifter) som samverkar i en riktning för hållbar sjöfart.

41. Trafikverket, utreder i samråd med Sjöfartsverket, Fossilfritt Sverige och Sveriges Hamnar tar fram förslag på hur mängdrabatt i de statliga avgifterna och i de svenska hamnarna. Aktörerna själva äger frågan om ett sådant förslag ska tas vidare.

Status: Sjöfartsverket ser över sitt avgiftssystem och den kommer att hanteras ihop med andra punkter rörande miljöstyrande hamn- och farledsavgifter.

42. Trafikverket utreder hur öppen data även för sjöfarten kan användas för att öka nyttjandet och fyllnadsgraden. Samråd sker med berörda parter.

Status: Samordning sker med regeringsuppdraget om horisontella samarbeten och öppna data för ökad fyllnadsgrad.

Kommentar: Möten har skett med digitala speditörer vilket är ett sätt att jobba med frågan.

Område 8 – Forskning och innovation

43. Trafikverket, Vinnova och Energimyndigheten kommer att se över sina utlysningar till forskning och innovation så att de styr mot målet om ökad överflyttning till sjöfart.

Status: Pågår. Ökad myndighetssamverkan har inletts. Vinnova har beslutat om ökade satsningar på sjöfart bland annat genom delfinansiering av Lighthouse, representation i Trafikverkets sjöfartsportfölj samt ett aktivt engagemang inom EU sjöfartspartnerskap. Utöver Trafikverkets utlysningar har även Energimyndigheten utlyst mer medel under 2021.

Kommentar: En första version av information runt tillgängliga FOI-medel presenterades i handlingsplanen 2029 och en ny gemensam informationsinsats rörande detta är planeras för hösten 2021.

44. Trafikverket tar fram material om möjligheterna att söka information om var medel finns att söka för forskning och innovation i relation till just överflyttning till sjöfart.

Status: En första version togs fram i samband med den handlingsplan som redovisades i maj 2019. Arbetet med att tydliggöra behovet av överflyttning till sjöfart diskuteras i samtliga portföljer som är aktuell för sjöfartsforskning och dialog mellan myndigheter pågår.

45. Trafikverket, Vinnova och Energimyndigheten ser över om och hur innovationstävlingar och/eller förkommersiell upphandling kan användas för att hitta teknik som möjliggör överflyttning till sjöfart eller nya innovativa transportupplägg (ex. kustpendel). Diskussioner förs inom Trafikverket för att säkerställa ett trafikslagsövergripande synsätt på de initiativ som tas.

Status: Ingen särskild satsning på sjöfartsområdet inlett.

46. Transportstyrelsen avser, när resurser medger, att utveckla sin innovationsförmåga exempelvis att möjliggöra innovativa lösningar och tekniker inom/för transportsystemet samt ser över möjligheten att införa testområden för ny teknik. Samt att även ser över sina egna möjligheter att söka medel för innovation och ingår i projekt.

Status: Transportstyrelsen deltar till exempel som projektpartner i ett utvecklingsprojekt som använder policylagg som metod för att se över regler och policy kopplats till [smarta fartyg](#).

47. Sjöfartsverket driver projekt för att utnyttja digitalisering och ny teknik för att möjliggöra mer effektiv, säker och miljövänlig sjöfart i följande projekt: möjliggöra navigationsassistans från land, STM Validation, Real Time Ferries, EfficientFlow, Multimodal informationsdelning II samt SMT Göta Älv.

Status: Bra branschgemensamma forum med hamnar och andra aktörer. Sjöfartsverket har tillsammans med Sveriges Hamnar, Föreningen Svensk Sjöfart, Sveriges Skeppsmäklarörening och Näringslivets Transportråd initierat ett branschprogram för effektivare anlöp genom digitalisering - Smarta Anlöp. En roadmap är under utveckling och satsningen förväntas bidra till mer konkurrenskraftig sjöfart på svenska hamnar och bidra till att möjliggöra en överflyttning från land till sjöfart. Vidare satsningar rör navigationsstöd från land där en ansökan om finansiering ligger hos Trafikverkets forskningsportfölj Sjöfart tillsammans med neringen och akademien fortsätta utveckla konceptet och genomföra omfattande systemdemonstrationer och analyser som syftar till att ta fram ett beslutsunderlag om eventuell realisering av navigationsstöd från land i Sverige.

Trafikledning Göta älv är en viktig gemensam satsning där Sjöfartsverket och Trafikverket behöver samverka för att få till informationsdelning mellan sjöfarten och trafikledningen på väg- och järnvägssidan. Satsningen ligger för närvarande inom ramen för Federated-projektet.

Ett större EU-projekt om Just-In-Time-anlöp planeras nu med deltagande från ett större antal europeiska hamnar, rederier, systemleverantörer och myndigheter. Projektet syftar till att harmonisera standarderna för Just-In-Time-anlöp, undvika lokala icke-harmoniserade lösningar och ta konceptet från policies och guidelines till realisering.

Särskilda åtgärder för inre vattenvägarna

Samråd och samverkan

48. Trafikverket inrättar ett forum för samråd mellan aktuella parter vad gäller trafik på de inre vattenvägarna.

Status: Den nationella samordnaren har kallat till ett första möte i det nya samverkansforum med inlandssjöfarten som ska etableras. Det är tydligt att detta kan fylla stor funktion då det inte finns någon branschförening för denna typ av sjöfart.

Kommentar: Det första mötet hölls i oktober 2020 ihop med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen och branschen. Möten ska hållas två gånger per år och oftare vid behov.

49. Trafikverket, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket ser över vilka internationella fora där vi kan, om resurser medger, ingå som myndigheter för att samverka om trafik på inre vattenvägar med andra EU-länder.

Status: Trafikverket har ökat närvaron i europeiska forum genom att gå med som medlem i Inland Navigation Europé (INE) i maj 2020. En sammanställning över andra organ som svenska myndigheter skulle kunna delta i tas fram under hösten 2020.

Kommentar: En översyn har utförts och presenterats för branschen.

50. Trafikverket inventera behovet av ett gemensamt forum för frågor kopplade till kollektivtrafik på vatten.

Status: Inledande samtal har inletts med Skärgårdsredarna.

Infrastruktur

51. Transportstyrelsen beslutar om inrättandet av fler inre vattenvägar.

Status: Ett förslag på nya inre vattenvägar har notifierats till EU-kommissionen sommaren 2019.

Kommentar: Transportstyrelsen har ännu inte fått besked om att notifieringen är klar.

52. Sjöfartsverket och Trafikverket utreder vilka åtgärder som krävs för att göra de nya områdena för inre vattenvägar blir farbara för IVV-trafik (ex. krav på sjömätning, muddring, sjökort etc) samt, när medel tillåter genomför dessa. En förstudie för IVV Herrhamraleden, Brofjorden påbörjas.

Status: Arbetet är inlett.

Kommentar: Befintlig Herrhamraled uppdaterades för inlandsvattenvägstrafik i våren 2021. Arbetet kunde genomföras skyndsamt och med stöd av många parter. Åtgärderna för Västkustlederna prioriteras inte just nu.

53. Sjöfartsverket sjömäter grundare farleder, när resurser medger, som är potentiella för kustsjöfart och inre vattenvägar.

Status: Fram till 2021 har Sjöfartsverket endast budget för att sjömäta de ytor som används av den större handelssjöfarten. En annan finansiering krävs för att arbete ska kunna fortsätta.

Kommentar: 2019 finansierade Trafikverket sjömätning av två mindre kustnära farleder vilka potentiellt kan utnyttjas för kustsjöfart. En av dessa var Brofjorden – Göteborg, som sjömättes av

Sjöfartsverket. Sker i viss utsträckning genom externfinansierade projekt. Egenfinansierad sjömätning sker med prioritet på den tyngre handelssjöfartens områden som beräknas vara klart 2022. Därefter kan sjömätning för mer kustnära farleder prioriteras. Sjöfartsverket har tagit beslut om den Sjögeografiska strategin som ger en inriktning gällande utveckling av S-100 produkter och sjömätning.

54. Trafikverket och Sjöfartsverket utreder förutsättningar för att införa ett trafikslagsövergripande informationssystem för inre vattenvägar.

Status: Trafikledning Göta älv är en viktig gemensam satsning där Sjöfartsverket och Trafikverket behöver samverka för att få till informationsdelning mellan sjöfarten och trafikledningen på väg- och järnvägssidan. Satsningen drivs för närvarande inom ramen för Federated-projektet. Projektet pågår till 2025.

55. Trafikverket analysera hur torrhamnar och omlastningskajer för sjöfart på inre vattenvägar kan utvecklas för att bidra till ökad sjöfart.

Status: En första rapport har skickats in till regeringen december 2019.

Kommentar: Ett FOI projekt har medgetts under 2021 medel från Trafikverkets forskningsportfölj med fokus på att ta fram ett koncept för urbana kajer. Syftet är att förbättra förutsättningarna för urban sjöfart genom att säkerställa tillgången till multifunktionella kajer, dvs kajer där flera transportflöden såsom kollektivtrafik, godstrafik och bulktransporter kan samsas. I projektet kommer kunskaper om urbana kajer byggas upp, och sammanställas i form av kravspecifikationer och goda exempel som myndigheter och kommuner kan använda som planeringsunderlag.

Regler

56. Transportstyrelsen tar fram tydlig information om vilka regler som gäller för sjöfart på inre vattenvägar inom relevanta regelområden.

Status: Ett gemensamt arbete har inletts ihop med Trafikverket.

Kommentar: Hittills framtaget material bearbetas just nu. Hur arbetet ska omhändertas framöver är en resursfråga.

57. Trafikverket gör en jämförelse mellan regelverk för inre vattenvägar där svenska regelverk jämförs med europeiska ut ett helhetsperspektiv.

Status: Arbetet har inte inletts.

Kommentar: En ansökan om ett FOI projekt fick tyvärr nej vid ansökan.

58. Trafikverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket utreder vidare om de regelverk som idag finns för sjöfart fungerar eller om särskilda regelverk för inlandssjöfart krävs.

Status: En första studie har genomförts och resultatet presenterades i regeringsuppdraget Åtgärder för fler godstransporter på järnväg och med fartyg kartläggs. Där rekommenderas att ett nytt trafikslag inte införs utan att man istället tittar på vilka åtgärder som krävs för att stärka inlandssjöfarten.

Kommentar: Detta är ett arbete som kan kombineras med arbetet under punkt 57 samt görs i samverkan med det nationella nätverket.

59. Transportstyrelsen möjliggör för enskilda testprojekt för trafik på de inre vattenvägarna.

Status: Detta är ett pågående arbete som sker när behov uppstår.

Kommentar: Ett antal projekt hanteras nu av Transportstyrelsen, Sjöfartsverket ihop med Trafikverket.

Forskning och innovation

60. Trafikverket ser över hur forskning- och innovation ytterligare kan stärkas för att främja inlandssjöfarten både vad gäller marknadsmekanismer samt logistikupplägg samt sprida kunskap om pågående projekt.

Status: Möjligheter finns att söka medel för detta. Ett område som skulle behöva utredas är jämförelser med andra länder vad gäller företagsmässiga villkor.

Information och kunskapsspridning

61. Trafikverket, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket inrättar kontaktpersoner för trafik på inre vattenvägar.

Status: Arbetet är klart och kommer presenteras vid forat för inlandssjöfart.

62. Trafikverket och Sjöfartsverket i samråd genomför utbildning av myndighetspersonal i om trafik på inre vattenvägar med särskilt fokus på pråmtrafik.

Status: Arbetet har inte inletts.